

Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013

2013 dccc 3

Cyflwyniad

1 Trosolwg

Mae prif ddarpariaethau'r Ddeddf hon—

- (a) yn rhagnodi bod swydd Archwilydd Cyffredinol Cymru yn parhau ar y telerau a nodir yn Rhan 1, Pennod 1;
- (b) yn creu corff corfforaethol newydd o'r enw Swyddfa Archwilio Cymru ("SAC") ac yn rhoi swyddogaethau iddo (Rhan 2, ac Atodlenni 1 a 2);
- (c) yn rhagnodi trefniadau llywodraethu ar gyfer Archwilydd Cyffredinol Cymru a SAC, gan gynnwys trefniadau ar gyfer arolygiaeth yr Archwilydd Cyffredinol gan SAC, a darpariaethau yn ymwneud â'r berthynas rhwng y ddau (Rhan 2, Pennod 2 ac Atodlenni 1 a 2);
- (d) yn rhagnodi sut y mae swyddogaethau Archwilydd Cyffredinol Cymru i'w harfer, ac yn gwneud darpariaeth i'r Archwilydd Cyffredinol archwilio cyfrifon cyrff llywodraeth leol yng Nghymru (Rhan 1, Pennod 2).

RHAN 1

ARCHWILYDD CYFFREDINOL CYMRU

PENNOD 1

SWYDD ARCHWILYDD CYFFREDINOL CYMRU

2 Swydd Archwilydd Cyffredinol Cymru

- (1) Bydd swydd Archwilydd Cyffredinol Cymru (yr “Archwilydd Cyffredinol”) yn parhau.
- (2) Ei Mawrhydi sydd i benodi person i fod yn Archwilydd Cyffredinol ar enwebiad y Cynulliad Cenedlaethol.
- (3) Nid oes enwebiad i gael ei wneud hyd nes bod y Cynulliad Cenedlaethol wedi ei fodloni bod ymgynghoriad rhesymol wedi cael ei wneud gyda’r cyrff hynny yr ymddengys i’r Cynulliad eu bod yn cynrychioli buddiannau cyrff llywodraeth leol yng Nghymru.
- (4) Mae’r person sydd wedi ei benodi yn dal y swydd am hyd at 8 mlynedd.
- (5) Ni chaniateir i’r person gael ei benodi eto.
- (6) Nid effeithir ar ddilysrwydd gweithred neu anweithred person a benodwyd yn Archwilydd Cyffredinol gan ddiffyg yn enwebiad neu benodiad y person hwnnw.

3 Ymddiswyddiad neu ddiswyddiad

- (1) Mae person a benodir yn Archwilydd Cyffredinol yn dal y swydd tan ddiwedd y cyfnod y penodwyd y person hwnnw ar ei gyfer (yn ddarostyngedig i is-adrannau (2) a (3)).
- (2) Caiff Ei Mawrhydi ryddhau person o’i swydd fel Archwilydd Cyffredinol cyn diwedd y cyfnod y penodwyd y person ar ei gyfer—
 - (a) ar gais y person, neu
 - (b) wedi i’w Mawrhydi gael ei bodloni nad yw’r person yn gallu, oherwydd rhesymau meddygol, cyflawni dyletswyddau’r swydd na gwneud cais i gael ei ryddhau ohoni.
- (3) Caiff Ei Mawrhydi ddiswyddo person o’i swydd fel Archwilydd Cyffredinol cyn diwedd y cyfnod y penodwyd y person ar ei gyfer ar dderbyn argymhelliad, ar sail camymddygiad y person, y dylai Ei Mawrhydi wneud hynny.
- (4) Ni chaniateir gwneud argymhelliad i ddiswyddo person o’i swydd fel Archwilydd Cyffredinol oni bai—
 - (a) bod y Cynulliad Cenedlaethol wedi penderfynu y dylai’r argymhelliad gael ei wneud, a
 - (b) bod penderfyniad y Cynulliad wedi ei basio ar bleidlais lle yr oedd nifer yr aelodau Cynulliad a bleidleisiodd o blaid yn ddim llai na dwy ran o dair o gyfanswm nifer y seddi yn y Cynulliad.

4 Anghymhwysu

- (1) Ni all person gael ei benodi yn Archwilydd Cyffredinol os yw'r person wedi ei anghymhwysu ar unrhyw un o'r seiliau a bennir yn is-adran (3).
- (2) Mae person yn peidio â bod yn Archwilydd Cyffredinol os yw'r person yn cael ei anghymhwysu ar unrhyw un o'r seiliau a bennir yn is-adran (3).
- (3) Mae person wedi ei anghymhwysu rhag bod yn Archwilydd Cyffredinol os yw'r person—
 - (a) yn Aelod o'r Cynulliad Cenedlaethol;
 - (b) yn dal unrhyw swydd arall y caniateir i berson gael ei benodi iddi, ei argymhell ar ei chyfer neu ei enwebu ar ei chyfer, gan neu ar ran y canlynol—
 - (i) y Goron,
 - (ii) y Cynulliad Cenedlaethol, neu
 - (iii) Comisiwn y Cynulliad Cenedlaethol;
 - (c) yn Aelod o Dŷ'r Cyffredin neu Dŷ'r Arglwyddi;
 - (d) yn Aelod o Senedd yr Alban;
 - (e) yn Aelod o Gynulliad Gogledd Iwerddon;
 - (f) yn gyflogai i Swyddfa Archwilio Cymru.

5 Cyflogaeth etc cyn-Archwilydd Cyffredinol

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys i berson a oedd wedi ei benodi yn Archwilydd Cyffredinol o dan y Rhan hon, ond nad yw bellach yn y swydd honno.
- (2) Cyn gwneud y canlynol—
 - (a) cymryd swydd o ddisgrifiad a bennir gan y Cynulliad Cenedlaethol, neu
 - (b) ymrwymo i gytundeb neu drefniant arall o ddisgrifiad a bennir felly, rhaid i'r person ymgynghori ag unrhyw berson a bennir gan y Cynulliad Cenedlaethol.
- (3) Rhaid i'r Cynulliad Cenedlaethol gyhoeddi rhestr o'r canlynol—
 - (a) y swyddi a bennir at ddibenion is-adran (2)(a);
 - (b) y cytundebau a'r trefniadau eraill a bennir at ddibenion is-adran (2)(b).
- (4) Mae is-adrannau (5) a (6) yn gymwys am gyfnod o 2 flynedd sy'n dechrau ar y diwrnod y mae'r person yn peidio â bod yn Archwilydd Cyffredinol.
- (5) Rhaid i'r person beidio â gwneud y canlynol—
 - (a) dal swydd y caniateir i berson gael ei benodi iddi, ei argymhell ar ei chyfer neu ei enwebu ar ei chyfer gan neu ar ran—
 - (i) y Goron,
 - (ii) y Cynulliad Cenedlaethol, neu
 - (iii) Comisiwn y Cynulliad Cenedlaethol; neu
 - (b) bod yn aelod, cyfarwyddwr, swyddog neu gyflogai i berson a restrir yn is-adran (7).
- (6) Rhaid i'r person beidio â darparu gwasanaethau, yn rhinwedd unrhyw swydd, i'r canlynol—
 - (a) y Goron, neu unrhyw gorff neu berson arall sy'n gweithredu ar ran y Goron,
 - (b) y Cynulliad Cenedlaethol neu unrhyw gorff neu berson arall sy'n gweithredu ar ran y Cynulliad,

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

- (c) Comisiwn y Cynulliad Cenedlaethol neu unrhyw gorff neu berson arall sy'n gweithredu ar ran y Comisiwn, neu
- (d) person a restrir yn is-adran (7).

(7) Dyma'r personau—

- (a) person y mae ei gyfrifon neu ei ddatganiad o gyfrifon yn agored i'r Archwilydd Cyffredinol ymchwilio iddynt neu iddo yn unol â darpariaeth a wneir drwy ddeddfiad neu yn rhinwedd deddfiad;
- (b) person y mae astudiaeth neu ymchwiliad gwerth am arian a wneir neu a gynhelir gan yr Archwilydd Cyffredinol yn unol â darpariaeth a wneir drwy ddeddfiad neu yn rhinwedd deddfiad yn ymwneud ag ef;
- (c) person y mae astudiaeth a wneir gan yr Archwilydd Cyffredinol yn unol ag adran 145A(2) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998 (astudiaethau sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau gan gorff neu gyrff perthnasol) yn ymwneud ag ef;
- (d) landlord cymdeithasol cofrestredig y mae'r Archwilydd Cyffredinol yn darparu cyngor neu gymorth iddo o dan adran 145D o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998;
- (e) person y mae gan yr Archwilydd Cyffredinol swyddogaethau mewn perthynas ag ef, neu y mae'r Archwilydd Cyffredinol yn arfer swyddogaethau ar ran Gweinidogion Cymru mewn perthynas ag ef, yn rhinwedd adran 146A o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998 (trosglwyddo swyddogaethau Gweinidogion Cymru);
- (f) person y mae cyfrifon a ddarperir gan Weinidogion Cymru o dan adran 131 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i ymwneud â'i faterion ariannol a'i gyfrifon yn rhinwedd is-adran (3) o'r adran honno;
- (g) person y mae cyfrifon a ddarperir gan Gomisiwn y Cynulliad Cenedlaethol o dan adran 137 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 i ymwneud â'i faterion ariannol a'i gyfrifon yn rhinwedd is-adran (2) o'r adran honno.

(8) Ond nid yw is-adrannau (5) a (6) yn atal person rhag dal unrhyw un o'r swyddi canlynol—

- (a) Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol;
- (b) Archwilydd Cyffredinol yr Alban;
- (c) Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol Gogledd Iwerddon.

(9) Yn yr adran hon, ystyr "astudiaeth neu ymchwiliad gwerth am arian" yw astudiaeth neu ymchwiliad i ddarbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd person o ran y ffordd y mae wedi cyflawni ei swyddogaethau neu wedi defnyddio adnoddau i gyflawni'r swyddogaethau hynny.

6 Statws etc

- (1) Mae'r person sydd am y tro yn dal swydd yr Archwilydd Cyffredinol yn parhau, yn enw'r swydd honno, i fod yn gorfforaeth undyn.
- (2) Nid yw'r Archwilydd Cyffredinol i'w ystyried yn dal swydd o dan Ei Mawrhydi neu'n un sy'n arfer unrhyw swyddogaeth ar ran y Goron.
- (3) Ond ystyrir bod yr Archwilydd Cyffredinol yn was i'r Goron at ddibenion Deddf Cyfrinachau Swyddogol 1989.

7 Talu cydnabyddiaeth

- (1) Cyn i berson gael ei benodi yn Archwilydd Cyffredinol, bydd trefniadau ar gyfer talu cydnabyddiaeth yn cael eu gwneud o ran y person hwnnw gan y Cynulliad Cenedlaethol.
- (2) Ond cyn y gellir gwneud y trefniadau hynny rhaid ymgynghori â'r Prif Weinidog.
- (3) Caiff trefniadau ar gyfer talu cydnabyddiaeth—
 - (a) gwneud darpariaeth ar gyfer cyflog, lwfansau, arian rhodd, trefniadau ar gyfer pensiwn a buddion eraill, a
 - (b) cynnwys fformiwla neu fecanwaith arall ar gyfer addasu un neu fwy o'r elfennau hynny o dro i dro.
- (4) Ond ni chaiff unrhyw elfen fod yn seiliedig ar berfformiad.
- (5) Rhaid i Gomisiwn y Cynulliad Cenedlaethol dalu i'r Gweinidog dros y Gwasanaeth Sifil, ar yr adegau hynny a benderfynir gan y Gweinidog, daliadau o'r symiau hynny y penderfynir arnynt felly o ran y canlynol—
 - (a) darparu pensiynau, lwfansau, arian rhodd neu fuddion eraill yn rhinwedd adran 1 o Ddeddf Blwydd-daliadau 1972 i, neu mewn perthynas ag, unrhyw berson sydd yn dal swydd yr Archwilydd Cyffredinol neu sydd wedi peidio â dal y swydd honno, a
 - (b) y treuliau yr aed iddynt drwy weinyddu'r pensiynau hynny, y lwfansau hynny, arian rhodd hynny neu'r buddion eraill hynny.
- (6) Bydd symiau sy'n daladwy yn rhinwedd yr adran hon yn cael eu codi ar Gronfa Gyfunol Cymru ac yn cael eu talu ohoni.

PENNOD 2

SWYDDOGAETHAU'R ARCHWILYDD CYFFREDINOL

Darpariaethau cyffredinol ynglŷn ag arfer swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol etc

8 Sut y mae swyddogaethau i gael eu harfer

- (1) Mae gan yr Archwilydd Cyffredinol ddisgresiwn llwyr o ran y modd y mae swyddogaethau'r swydd honno i gael eu harfer ac nid yw'n ddarostyngedig i gyfarwyddyd na rheolaeth y Cynulliad Cenedlaethol na Llywodraeth Cymru.
- (2) Ond mae'r disgresiwn hwn yn ddarostyngedig i is-adran (3).
- (3) Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol—
 - (a) anelu at gyflawni ei swyddogaethau yn effeithlon ac yn gosteffeithiol;
 - (b) rhoi sylw, fel y mae'n ystyried yn briodol, i'r safonau a'r egwyddorion y disgwylir i ddarparwr arbenigol proffesiynol mewn cyfrifyddiaeth neu wasanaethau archwilio eu dilyn;
 - (c) rhoi sylw i gyngor a roddir iddo gan SAC (gweler adran 17(3)).

9 Pwerau atodol

- (1) Caiff yr Archwilydd Cyffredinol wneud unrhyw beth a fwriedir i hwyluso arfer unrhyw un neu ragor o'i swyddogaethau, neu sy'n ffafriol i'w harfer neu'n gysylltiedig â'i harfer neu â'u harfer.
- (2) Ond ni chaiff yr Archwilydd Cyffredinol wneud unrhyw beth sydd yn, neu a allai ddod yn, gyfrifoldeb i SAC, yn rhinwedd paragraffau (a) i (c) o adran 21(2) (darparu adnoddau ar gyfer arfer swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol).

10 Cod ymarfer archwilio

- (1) Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol ddyroddi cod ymarfer archwilio sy'n rhagnodi'r modd y mae swyddogaethau Archwilydd Cyffredinol a bennir yn is-adran (2) i'w cyflawni.
- (2) Dyma'r swyddogaethau—
 - (a) cynnal ymchwiliad i unrhyw gyfrifon neu ddatganiadau o gyfrifon sydd yn agored i'r Archwilydd Cyffredinol ymchwilio iddynt yn unol â darpariaeth a wneir drwy ddeddfiad neu yn rhinwedd deddfiad;
 - (b) cynnal neu hybu astudiaethau neu ymchwiliadau gwerth am arian neu ymgymryd â hwy, yn unol â darpariaeth a wneir drwy ddeddfiad neu yn rhinwedd deddfiad;
 - (c) y rhai hynny sydd wedi eu cynnwys yn y darpariaethau canlynol o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998, neu sydd wedi eu trosglwyddo i'r Archwilydd Cyffredinol odanynt—
 - (i) adran 145A(2) (ymgyrmyd ag astudiaethau eraill, neu hybu astudiaethau eraill, sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau gan gyrff penodol);
 - (ii) adran 145C(8) (datgelu gwybodaeth i Weinidogion Cymru a gafwyd yn ystod astudiaeth mewn perthynas â landlord cymdeithasol cofrestredig);
 - (iii) adran 145D (darparu cyngor a chymorth i landlord cymdeithasol cofrestredig);
 - (iv) adran 146 (trosglwyddo swyddogaethau'r Rheolydd ac Archwilydd Cyffredinol sy'n ymwneud â chyrrff penodol i'r Archwilydd Cyffredinol);
 - (v) adran 146A (trosglwyddo etc swyddogaethau goruchwylio Gweinidogion Cymru sy'n ymwneud â chyrrff penodol i'r Archwilydd Cyffredinol);
 - (vi) adran 147 (trosglwyddo swyddogaethau'r Rheolydd ac Archwilydd Cyffredinol sy'n ymwneud ag Asiantaeth yr Amgylchedd i'r Archwilydd Cyffredinol);
 - (d) y rhai hynny sydd wedi eu cynnwys yn y darpariaethau canlynol o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004—
 - (i) Rhan 2 (archwilio cyrrff llywodraeth leol yng Nghymru);
 - (ii) adran 45 (cynnal, neu gynorthwyo'r Ysgrifennydd Gwladol i gynnal, astudiaethau gweinyddu budd-dal);
 - (iii) adran 51 (cyfeirio materion sy'n ymwneud â nawdd cymdeithasol at yr Ysgrifennydd Gwladol);

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

- (e) y rhai hynny sydd wedi eu cynnwys yn y darpariaethau canlynol o Atodlen 8 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006—
 - (i) paragraff 17 (mynediad at ddogfennau);
 - (ii) paragraff 20 (ardystio hawliadau, ffurflenni etc ar gais corff).
- (3) Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol gydymffurfio â'r cod.
- (4) Rhaid i'r cod ymgorffori'r hyn yr ymddengys i'r Archwilydd Cyffredinol yn arfer proffesiynol gorau o ran y safonau, gweithdrefnau a'r technegau sydd i'w mabwysiadu wrth gyflawni swyddogaethau o'r math a bennir yn is-adran (2).
- (5) Caiff y cod wneud darpariaeth wahanol ar gyfer achosion gwahanol neu ddsbarthau ar achosion gwahanol.
- (6) Cyn dyroddi'r cod (gan gynnwys unrhyw god diwygiedig) rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol ymgynghori â'r personau hynny yr ymddengys iddo ei bod yn briodol ymgynghori â hwy.
- (7) Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol drefnu bod y cod (gan gynnwys unrhyw god diwygiedig) yn cael ei gyhoeddi.
- (8) Yn yr adran hon, ystyr “astudiaeth neu ymchwiliad gwerth am arian” yw astudiaeth neu ymchwiliad i ddarbodaeth, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd person o ran y ffordd y mae wedi cyflawni ei swyddogaethau neu wedi defnyddio adnoddau i gyflawni'r swyddogaethau hynny.

Swyddogaethau mewn perthynas â llywodraeth leol

11 Archwilio cyrff llywodraeth leol

- (1) Yn lle adran 13 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 (archwilio cyfrifon cyrff llywodraeth leol yng Nghymru), rhodder—

“13 Audit of accounts of local government bodies in Wales

- (1) A local government body in Wales—
 - (a) must make up its accounts each year to 31 March or such other date as the Welsh Ministers may generally or in any special case direct;
 - (b) must ensure that its accounts are audited in accordance with this Chapter.
- (2) The Auditor General for Wales must audit the accounts of local government bodies in Wales.”.
- (2) Yn adran 16 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 (ystyr “rheoleiddwyr perthnasol” a “swyddogaethau perthnasol”), hepgorer paragraff (e) o is-adran (2).

Darpariaeth yn ymwneud â throsglwyddo swyddogaethau goruchwyliol Gweinidogion Cymru

12 Trosglwyddo etc swyddogaethau goruchwyliol Gweinidogion Cymru: ymgynghori

Yn Neddff Llywodraeth Cymru 1998, yn adran 146A (trosglwyddo etc swyddogaethau goruchwyliol Gweinidogion Cymru sy'n ymwneud â chyrrff penodol i'r Archwilydd Cyffredinol), ar ôl is-adran (1), mewnosoder—

“(1A) But before making an order under subsection (1), the Welsh Ministers must consult the Wales Audit Office.”.

RHAN 2

SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU A'I
PHERTHYNAS Â'R ARCHWILYDD CYFFREDINOL

PENNOD 1

SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

13 Ymgorffori Swyddfa Archwilio Cymru

(1) Bydd corff corfforaethol o'r enw Swyddfa Archwilio Cymru (“SAC”).

(2) Mae Atodlen 1 yn cynnwys darpariaeth ynglŷn â SAC.

14 Pwerau

Caiff SAC wneud unrhyw beth (gan gynnwys caffael neu waredu unrhyw eiddo neu hawliau a derbyn rhoddion ar ffurf arian neu eiddo arall) a fwriedir i hwyluso arfer unrhyw un neu ragor o'i swyddogaethau, neu sy'n ffafriol i'w harfer neu'n gysylltiedig â'i harfer neu â'u harfer.

15 Effeithlonrwydd

Rhaid i SAC anelu at gyflawni ei swyddogaethau yn effeithlon ac yn gosteffeithiol.

PENNOD 2

Y BERTHYNAS RHWNG YR ARCHWILYDD CYFFREDINOL A SAC

Cyffredinol

16 Y berthynas â'r Archwilydd Cyffredinol

(1) Bydd yr Archwilydd Cyffredinol yn brif weithredwr ar SAC (ond nid yn gyflogai iddi).

- (2) Mae Atodlen 2 yn cynnwys darpariaeth bellach ynghylch y berthynas rhwng yr Archwilydd Cyffredinol a SAC.

17 SAC i fonitro a darparu cyngor

- (1) Rhaid i SAC, yn y modd hwnnw y mae'n ei ystyried yn briodol, fonitro sut y mae'r Archwilydd Cyffredinol yn arfer ei swyddogaethau.
- (2) Caiff SAC ddarparu cyngor i'r Archwilydd Cyffredinol ynghylch arfer ei swyddogaethau.
- (3) Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol roi sylw i unrhyw gyngor a roddir iddo.

18 Dirprwyo swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol a'u harfer ar y cyd

- (1) Caniateir i'r Archwilydd Cyffredinol ddirprwyo unrhyw un neu ragor o swyddogaethau'r swydd honno i—
- cyflogai i SAC,
 - person sy'n darparu gwasanaethau i SAC, neu
 - cyflogai i SAC a pherson sy'n darparu gwasanaethau i SAC, yn gweithredu ar y cyd.
- (2) Ond dim ond os yw'r cyflogai neu'r person arall wedi ei awdurdodi (neu, yn achos is-adran (1)(c), os yw'r ddau wedi eu hawdurdodi) i arfer swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol o dan gynllun a baratowyd gan yr Archwilydd Cyffredinol y caniateir i swyddogaeth gael ei dirprwyo.
- (3) Rhaid i gynllun ddisgrifio'r amodau y mae rhaid i ddirprwyaeth o dan is-adran (1) gael ei gwneud yn ddarostyngedig iddynt.
- (4) Ni chaiff cyflogai neu berson arall ei awdurdodi o dan gynllun oni bai bod y cyflogai neu'r person yn cytuno i gydymffurfio â'r cod ymarfer archwilio a ddyroddir o dan adran 10(1).
- (5) Caiff cynllun gynnwys darpariaeth wahanol ar gyfer achosion gwahanol neu ddsbarthau ar achosion gwahanol.
- (6) Caiff yr Archwilydd Cyffredinol ddiwygio cynllun ar unrhyw adeg.
- (7) Wrth baratoi neu ddiwygio cynllun rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol ymgynghori â SAC.
- (8) Os yw cynllun yn gwneud darpariaeth i'r perwyl hwnnw, caniateir i unrhyw un neu ragor o swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol gael ei harfer neu eu harfer ar y cyd gan—
- yr Archwilydd Cyffredinol a chyflogai i SAC,
 - yr Archwilydd Cyffredinol a pherson sy'n darparu gwasanaethau i SAC, neu
 - yr Archwilydd Cyffredinol, cyflogai i SAC a pherson sy'n darparu gwasanaethau i SAC.
- (9) Nid yw dirprwyaeth yn gwahardd yr Archwilydd Cyffredinol rhag gwneud unrhyw beth yn bersonol.

- (10) Nid yw darpariaeth a wneir o dan is-adran (1) ar gyfer dirprwyo swyddogaeth, neu o dan is-adran (8) ar gyfer arfer swyddogaeth ar y cyd, yn effeithio ar gyfrifoldeb yr Archwilydd Cyffredinol am y swyddogaeth honno.
- (11) Ni chaniateir dirprwyo swyddogaeth paratoi cynllun o dan yr adran hon.

Darparu gwasanaethau

19 Darparu gwasanaethau

- (1) Caniateir i drefniadau gael eu gwneud rhwng SAC ac awdurdod perthnasol ar gyfer y canlynol—
- (a) bod unrhyw un neu ragor o swyddogaethau'r awdurdod i gael ei harfer neu eu harfer gan SAC neu gan gyflogai i SAC;
 - (b) bod unrhyw un neu ragor o swyddogaethau'r awdurdod i gael ei harfer neu eu harfer gan yr Archwilydd Cyffredinol;
 - (c) bod gwasanaethau technegol, proffesiynol neu weinyddol yn cael eu darparu—
 - (i) gan SAC i'r awdurdod, neu at ddibenion yr awdurdod,
 - (ii) gan yr awdurdod neu ar ei ran, i SAC, neu
 - (iii) gan yr awdurdod neu ar ei ran i'r Archwilydd Cyffredinol;
 - (d) bod gwasanaethau gweinyddol, proffesiynol neu dechnegol yn cael eu darparu gan yr Archwilydd Cyffredinol i'r awdurdod neu at ddibenion yr awdurdod.
- (2) Ond rhaid i SAC ymgynghori â'r Archwilydd Cyffredinol cyn ymrwymo i drefniadau o'r math a grybwyllir yn is-adran (1)(b), (c)(iii) neu (d).
- (3) Nid yw unrhyw drefniadau o dan is-adran (1)(a) neu (b) ar gyfer arfer swyddogaeth awdurdod perthnasol yn effeithio ar gyfrifoldeb yr awdurdod perthnasol am y swyddogaeth honno.
- (4) Os bodlonir yr amod yn is-adran (5), caiff SAC ac awdurdod perthnasol, archwilydd cymwysedig neu gorff cyfrifyddu wneud y canlynol—
- (a) trefniadau i gydweithredu â'i gilydd a rhoi cymorth i'w gilydd, neu
 - (b) trefniadau i'r awdurdod, yr archwilydd neu'r corff a'r Archwilydd Cyffredinol gydweithredu â'i gilydd a rhoi cymorth i'w gilydd.
- (5) Dyma'r amod—
- (a) bod SAC yn ystyried y byddai gwneud hynny yn hwyluso arfer swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol neu SAC, neu y byddai'n ffafriol i'w harfer, a
 - (b) bod yr awdurdod perthnasol, yr archwilydd cymwysedig neu'r corff cyfrifyddu dan sylw yn ystyried y byddai gwneud hynny yn hwyluso arfer swyddogaethau'r awdurdod, y person neu'r corff hwnnw, neu y byddai'n ffafriol i'w harfer.
- (6) Ond rhaid i SAC ymgynghori â'r Archwilydd Cyffredinol cyn ymrwymo i drefniadau o'r math a grybwyllir yn is-adran (4)(b).
- (7) Caiff SAC wneud trefniadau o dan yr adran hon ar y telerau, gan gynnwys telerau ynghylch tâl, sy'n briodol ym marn SAC.

- (8) Ond rhaid i amodau ynghylch tâl i SAC gael eu gwneud yn unol â chynllun ar gyfer codi ffioedd a baratoir o dan adran 24.
- (9) Yn yr adran hon—
- ystyr “corff cyfrifyddu” yw corff sydd—
- (a) yn gorff goruchwyllo cydnabyddedig at ddibenion Rhan 42 o Ddeddf Cwmnïau 2006, neu
- (b) yn gorff cyfrifwyr Ewropeaidd cymeradwy;
- ystyr “archwilydd cymwysedig” yw person sydd—
- (a) yn gymwys i gael ei benodi yn archwilydd statudol o dan Ran 42 o Ddeddf Cwmnïau 2006, neu
- (b) yn aelod o gorff cyfrifwyr Ewropeaidd cymeradwy;
- ystyr “corff cyfrifwyr Ewropeaidd cymeradwy” yw corff o gyfrifwyr sydd—
- (a) yn sefydledig yn y Deyrnas Unedig neu Wladwriaeth AEE arall, a
- (b) am y tro wedi ei gymeradwyo gan Weinidogion Cymru drwy orchymyn;
- ystyr “awdurdod perthnasol” yw unrhyw un o Weinidogion y Goron neu adran o’r llywodraeth, unrhyw awdurdod cyhoeddus (gan gynnwys unrhyw awdurdod lleol) neu ddeiliad unrhyw swydd gyhoeddus.

Incwm a gwariant

20 Gwariant

- (1) Am bob blwyddyn ariannol rhaid i’r Archwilydd Cyffredinol a SAC wneud y canlynol ar y cyd—
- (a) darparu amcangyfrif o incwm a gwariant SAC, a
- (b) gosod yr amcangyfrif gerbron y Cynulliad Cenedlaethol.
- (2) Rhaid i bob amcangyfrif ymdrin (ymhlith pethau eraill) â’r adnoddau sy’n ofynnol at ddibenion adran 21 (adnoddau i’r Archwilydd Cyffredinol).
- (3) Rhaid i bob amcangyfrif gael ei osod gerbron y Cynulliad Cenedlaethol o leiaf bum mis cyn dechrau’r flwyddyn ariannol y mae’n ymdrin â hi.
- (4) Caiff y Cynulliad Cenedlaethol wneud unrhyw newid i’r amcangyfrif y mae’n ei ystyried yn briodol (yn ddarostyngedig i is-adran (5)).
- (5) Ni chaniateir gwneud newid o dan is-adran (4) heb—
- (a) ymgynghori â SAC a’r Archwilydd Cyffredinol, a
- (b) rhoi sylw i unrhyw sylwadau a wneir gan y naill neu’r llall.

21 Darparu adnoddau ar gyfer swyddogaethau’r Archwilydd Cyffredinol

- (1) Rhaid i SAC ddarparu adnoddau ar gyfer arfer swyddogaethau’r Archwilydd Cyffredinol, fel sy’n ofynnol gan yr Archwilydd Cyffredinol.
- (2) Yn benodol, mae SAC yn gyfrifol am—
- (a) cyflogi staff i gynorthwyo arfer y swyddogaethau hynny;
- (b) sicrhau gwasanaethau gan unrhyw berson at ddibenion y swyddogaethau hynny;

- (c) dal eiddo at ddibenion y swyddogaethau hynny;
- (d) dal dogfennau neu wybodaeth a gaffaelwyd neu a gynhyrchwyd yn ystod arfer y swyddogaethau, neu fel arall at ddibenion y swyddogaethau hynny (gweler paragraff 4(2) o Atodlen 2);
- (e) cadw cofnodion mewn perthynas â'r swyddogaethau hynny.

22 Benthg

Caiff SAC fenthg symiau mewn sterling (ar ffurf gorddrafft neu fel arall) i'w cymhwyso at y diben o gyfarfod gorwariant dros dro dros symiau sydd ar gael i'w gyfarfod fel arall.

Ffioedd

23 Darpariaeth gyffredinol yn ymwneud â ffioedd

- (1) Rhaid talu ffioedd a symiau eraill y mae'r Archwilydd Cyffredinol yn eu cael, i SAC.
- (2) Caiff SAC godi ffi mewn perthynas ag archwilio cyfrifon neu ddatganiad o gyfrifon person gan yr Archwilydd Cyffredinol.
- (3) Caiff SAC godi ffi mewn perthynas â'r canlynol—
 - (a) ymchwiliad, ardystiad neu adroddiad o dan baragraff 18(3) o Atodlen 8 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (ymchwiliadau penodol i ddarbodaeth etc person wrth ddefnyddio adnoddau);
 - (b) ymchwiliad a gynhelir ar gais person o dan adran 145 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998 (ymchwiliadau i ddefnydd o adnoddau) neu astudiaeth a wneir ar gais person o dan adran 145A o'r Ddeddf honno (astudiaethau ar gyfer gwella darbodaeth etc mewn gwasanaethau);
 - (c) ymchwiliad neu astudiaeth a gynhelir neu a wneir gan yr Archwilydd Cyffredinol ar gais person o dan adran 46(4) o Ddeddf yr Amgylchedd 1995;
 - (d) unrhyw wasanaeth sy'n cael ei ddarparu neu swyddogaethau sy'n cael eu harfer o dan adran 19.
- (4) Rhaid i SAC godi ffi mewn perthynas â'r canlynol—
 - (a) darparu gwasanaethau i gorff o dan baragraff 20 o Atodlen 8 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (ardystio hawliadau, ffurflenni etc ar gais corff);
 - (b) astudiaeth ar gais corff addysgol o dan adran 145B o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998.
- (5) O ran ffioedd a godir o dan yr adran hon—
 - (a) ni chaniateir iddynt gael eu codi ond yn unol â chynllun a baratoir gan SAC o dan adran 24;
 - (b) ni chaiff y ffi fod yn fwy na chost lawn arfer y swyddogaeth y mae'r ffi'n ymwneud â hi;
 - (c) maent yn daladwy i SAC gan y person y mae'r swyddogaeth a arferir yn ymwneud ag ef.

24 Cynllun ar gyfer codi ffioedd

- (1) Rhaid i SAC baratoi cynllun sy'n ymwneud â chodi ffioedd gan SAC.

- (2) Rhaid i’r cynllun gynnwys y canlynol—
- rhestr o’r deddfiadau y caiff SAC godi ffi odanynt;
 - pan fo’r deddfiadau hynny yn gwneud darpariaeth i SAC ragnodi graddfa neu raddfeydd ffioedd, y raddfa honno neu’r graddfeydd hynny;
 - pan fo’r deddfiadau hynny yn gwneud darpariaeth i SAC ragnodi swm i’w godi, y swm hwnnw;
 - pan nad oes darpariaeth wedi ei gwneud ar gyfer rhagnodi graddfa neu raddfeydd ffioedd, na rhagnodi swm, y modd y bydd SAC yn cyfrifo’r ffi a godir.
- (3) Caiff y cynllun wneud y canlynol ymysg pethau eraill—
- cynnwys darpariaeth wahanol ar gyfer achosion gwahanol neu ddsbarthau ar achosion gwahanol, a
 - darparu ar gyfer yr adegau a’r modd y bydd taliadau yn cael eu gwneud.
- (4) O ran y cynllun—
- rhaid i SAC ei adolygu o leiaf unwaith mewn blwyddyn galendr,
 - caiff SAC ei ddiwygio neu ei ail-wneud ar unrhyw adeg, ac
 - rhaid i SAC ei osod (a gosod unrhyw ddiwygiad iddo) gerbron y Cynulliad Cenedlaethol.
- (5) Pan fo Gweinidogion Cymru yn rhagnodi graddfa neu raddfeydd ffioedd o dan—
- adran 64F o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 (ffioedd am baru data), neu
 - adran 27A o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 (pŵer Gweinidogion Cymru i ragnodi graddfa ffioedd),
- i gael effaith yn lle graddfa neu raddfeydd ffioedd a ragnodwyd gan SAC, rhaid i SAC ddiwygio’r cynllun i gynnwys y raddfa neu’r graddfeydd ffioedd a ragnodwyd gan Weinidogion Cymru yn lle’r rhai a ragnodwyd gan SAC.
- (6) Nid oes rhaid cael cymeradwyaeth y Cynulliad Cenedlaethol os mai diwygiad a wneir yn unol ag is-adran (5) yw’r unig ddiwygiad i gynllun.
- (7) Bydd y cynllun yn cael effaith pan fydd wedi cael ei gymeradwyo gan y Cynulliad Cenedlaethol neu, yn achos diwygiad a wneir yn unol ag is-adran (5), unwaith y bydd wedi cael ei osod gerbron y Cynulliad.
- (8) Rhaid i SAC gyhoeddi’r cynllun (ac unrhyw ddiwygiad iddo) cyn gynted ag y bo’n rhesymol ymarferol wedi iddo gael effaith.

*Cynllun blynyddol***25 Cynllun blynyddol**

- (1) Cyn dechrau pob blwyddyn ariannol rhaid i’r Archwilydd Cyffredinol a SAC baratoi cynllun blynyddol ar y cyd ar gyfer y flwyddyn honno.
- (2) Rhaid i’r cynllun blynyddol nodi’r canlynol—
- rhaglen waith yr Archwilydd Cyffredinol;
 - rhaglen waith SAC;
 - yr adnoddau sydd ar gael, ac a all ddod ar gael, i SAC;

- (d) sut y mae'r adnoddau i gael eu defnyddio er mwyn ymgymryd â rhaglen yr Archwilydd Cyffredinol;
- (e) sut y mae'r adnoddau i gael eu defnyddio er mwyn ymgymryd â rhaglen SAC;
- (f) yr uchafswm, allan o'r o adnoddau sydd ar gael, ac a all ddod ar gael, y rhagwelir y bydd SAC yn dyrannu i'r Archwilydd Cyffredinol at y diben o ymgymryd â rhaglen yr Archwilydd Cyffredinol.

(3) Yn y Bennod hon—

ystyr “rhaglen waith yr Archwilydd Cyffredinol” yw blaenoriaethau'r Archwilydd Cyffredinol ar gyfer blwyddyn ariannol wrth arfer ei swyddogaethau;

ystyr “rhaglen waith SAC” yw blaenoriaethau SAC ar gyfer blwyddyn ariannol wrth arfer ei swyddogaethau o dan y Ddeddf hon.

26 Cynllun blynyddol: y Cynulliad Cenedlaethol

Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol a'r person sy'n gadeirydd SAC osod y cynllun blynyddol gerbron y Cynulliad Cenedlaethol.

27 Cynllun blynyddol: effaith

Nid yw'r Archwilydd Cyffredinol a SAC i gael eu rhwymo gan y cynllun blynyddol, ond rhaid iddynt roi sylw iddo wrth arfer eu swyddogaethau, gan gynnwys wrth arfer swyddogaethau mewn perthynas â darparu adnoddau i'r Archwilydd Cyffredinol gan SAC o dan adran 21 (ond nid yn gyfyngedig i hynny).

RHAN 3

AMRYWIOL A CHYFFREDINOL

28 Swyddogaethau'r Cynulliad Cenedlaethol

- (1) Caiff y Cynulliad Cenedlaethol, drwy reolau sefydlog, wneud darpariaeth ynghylch arfer y swyddogaethau a roddir iddo gan neu o dan y Ddeddf hon.
- (2) Mae'r ddarpariaeth y caniateir ei gwneud yn cynnwys dirprwy swyddogaethau i'r Llywydd, y Dirprwy Lywydd, i bwyllgor neu is-bwyllgor y Cynulliad Cenedlaethol neu i gadeirydd pwyllgor neu is-bwyllgor o'r fath (ond nid yw'n gyfyngedig i hynny).
- (3) Nid yw'r adran hon yn gymwys i swyddogaethau'r Cynulliad Cenedlaethol o dan adran 30 (gorchmynion).

29 Indemnïo

- (1) Mae unrhyw swm sy'n daladwy gan berson sydd wedi ei indemnïo o ganlyniad i unrhyw atebolrwydd am dor-dyletswydd i'w godi ar a'i dalu o Gronfa Gyfunol Cymru.
- (2) Rhaid i'r atebolrwydd beidio â bod i berson arall sydd wedi ei indemnïo.
- (3) Mae'r canlynol yn bersonau wedi eu hindemnïo—
 - (a) Archwilydd Cyffredinol, neu gyn-Archwilydd, a benodwyd o dan y Ddeddf hon;

- (b) SAC;
 - (c) cyn-aelod neu aelod presennol o SAC;
 - (d) cyn-gyflogai neu gyflogai presennol i SAC;
 - (e) person sy'n darparu, neu sydd wedi darparu, gwasanaethau i'r Archwilydd Cyffredinol neu i SAC o dan drefniadau a wnaed gan SAC.
- (4) Ystyr tor-dyletswydd at ddibenion is-adran (1) yw tor-dyletswydd (p'un ai o dan contract neu gytundeb neu fel arall, a ph'un ai oherwydd gweithred neu anweithred) yr aed iddi gan berson sydd wedi ei indemnio wrth arfer swyddogaethau sydd i'w harfer gan y person hwnnw yn unol â darpariaeth o ddeddfiad.

30 Gorchymynion

- (1) Mae pŵer Gweinidogion Cymru i wneud gorchymyn o dan y Ddeddf hon yn arferadwy drwy offeryn statudol.
- (2) Ni chaniateir gwneud offeryn statudol sy'n cynnwys gorchymyn o dan adran 33 (darpariaethau trosiannol, atodol etc) sy'n cynnwys darpariaeth sy'n diwygio, yn diddymu neu'n addasu fel arall ddeddfiad (ac eithrio deddfiad sydd wedi ei gynnwys mewn is-ddeddfwriaeth) neu offeryn uchelfreiniol onid oes drafft o'r offeryn wedi ei osod gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru ac wedi ei gymeradwyo drwy benderfyniad ganddo.
- (3) Mae unrhyw offeryn statudol arall sy'n cynnwys gorchymyn o dan y Ddeddf hon, ac eithrio offeryn sy'n cynnwys gorchymyn o dan adran 35 (cychwyn) yn unig, yn ddarostyngedig i'w ddiddymu yn unol â phenderfyniad gan y Cynulliad Cenedlaethol.
- (4) Mae unrhyw bŵer gan Weinidogion Cymru i wneud gorchymyn o dan y Ddeddf hon (ar wahân i orchymyn o dan adran 35 (cychwyn)) yn cynnwys pŵer—
- (a) i wneud darpariaeth wahanol at achosion gwahanol neu ddsbarthau ar achosion gwahanol, neu at ddibenion gwahanol;
 - (b) i wneud darpariaeth yn gyffredinol neu yn ddarostyngedig i esemptiadau neu eithriadau penodol neu mewn perthynas ag achosion penodol neu ddsbarthau ar achosion penodol;
 - (c) i wneud unrhyw ddarpariaeth atodol, darpariaeth drosiannol, darpariaeth ddarfodol, darpariaeth ganlyniadol, darpariaeth arbed, darpariaeth gysylltiedig a darpariaeth arall sy'n angenrheidiol neu yn briodol ym marn Gweinidogion Cymru.

31 Cyfarwyddiadau

- (1) O ran unrhyw gyfarwyddyd a roddir o dan y Ddeddf hon—
- (a) rhaid ei roi yn ysgrifenedig;
 - (b) caniateir ei amrywio neu ei ddirymu gan gyfarwyddyd diweddarach;
 - (c) caiff wneud darpariaeth yn gyffredinol neu mewn perthynas ag achosion penodol neu ddsbarthau ar achosion penodol;
 - (d) caiff wneud darpariaeth wahanol at achosion gwahanol neu ddsbarthau ar achosion gwahanol, neu at ddibenion gwahanol.
- (2) Nid yw is-adran (1) yn cyfyngu ar bwerau o dan y Ddeddf hon i roi cyfarwyddiadau.

32 Dehongli

Yn y Ddeddf hon—

ystyr “Archwilydd Cyffredinol” (“*Auditor General*”) yw Archwilydd Cyffredinol Cymru (gweler Pennod 1 o Ran 1);

ystyr “blwyddyn ariannol” (“*financial year*”) yw’r 12 mis sy’n dod i ben ar 31 Mawrth;

mae i “corff llywodraeth leol” (“*local government body*”) yr ystyr a roddir yn adran 12 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004;

ystyr “Comisiwn y Cynulliad Cenedlaethol” (“*National Assembly Commission*”) yw Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru;

ystyr “Cynulliad Cenedlaethol” (“*National Assembly*”) yw Cynulliad Cenedlaethol Cymru;

ystyr “deddfiad” (“*enactment*”) yw unrhyw ddeddfiad, pryd bynnag y’i pasiwyd neu y’i gwnaed, yn cynnwys—

(a) deddfiad a gynhwysir yn y Ddeddf hon, yn unrhyw Ddeddf arall gan y Cynulliad Cenedlaethol, neu yn unrhyw Fesur Cynulliad, a

(b) is-ddeddfwriaeth (yn ystyr Deddf Dehongli 1978) p’un a yw wedi ei wneud o dan Ddeddf Cynulliad, neu Fesur Cynulliad neu fel arall;

ystyr “Llywodraeth Cymru” (“*Welsh Government*”) yw Llywodraeth Cynulliad Cymru;

ystyr “SAC” (“*WAO*”) yw Swyddfa Archwilio Cymru (gweler Pennod 1 o Ran 2).

33 Darpariaethau trosiannol, atodol ac arbed etc

- (1) Mae Atodlen 3 (darpariaethau trosiannol etc) yn cael effaith.
- (2) Caiff Gweinidogion Cymru, drwy orchymyn, wneud unrhyw ddarpariaeth atodol, darpariaeth drosiannol, darpariaeth ddarfodol, darpariaeth ganlyniadol, darpariaeth arbed, darpariaeth gysylltiedig a darpariaeth arall sy’n briodol yn eu barn hwy mewn cysylltiad â’r Ddeddf hon neu i roi effaith lawn i’r Ddeddf hon.
- (3) Mae’r ddarpariaeth y caniateir ei gwneud o dan is-adran (2) yn cynnwys, ymysg pethau eraill, diwygiadau i, neu ddiddymiadau a dirymiadau o, unrhyw ddeddfiad neu offeryn uchelfreiniol.
- (4) Nid oes dim yn Atodlen 3 yn cyfyngu ar y pŵer a roddir gan is-adran (2); a chaiff gorchymyn o’r fath, ymysg pethau eraill, wneud addasiadau i’r Atodlen honno.

34 Mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol

Mae Atodlen 4 (mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol) yn cael effaith.

35 Cychwyn

- (1) Daw’r darpariaethau canlynol i rym ar y diwrnod y bydd y Ddeddf hon yn cael Cydsyniad Brenhinol—
 - (a) adran 30;
 - (b) yr adran hon;
 - (c) adran 36.

- (2) Yn ddarostyngedig i is-adran (1), daw'r Ddeddf hon i rym yn unol â darpariaeth a wneir gan Weinidogion Cymru drwy orchymyn.
- (3) Caiff gorchymyn o dan is-adran (2)—
 - (a) gwneud darpariaeth ar gyfer pennu diwrnodau gwahanol at ddibenion gwahanol;
 - (b) cynnwys darpariaeth atodol, darpariaeth drosiannol, darpariaeth ddarfodol darpariaeth ganlyniadol, darpariaeth arbed, darpariaeth gysylltiedig a darpariaeth arall sy'n ymwneud â chychwyn.

36 Enw byr

Enw byr y Ddeddf hon yw Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013.